

κός. Ὑπηρετήσας παρὰ τῷ πρίγκιπι Καρόλῳ εἰς τὰς Κάτω Χώρας, ἦλθεν εἰς Παρισίους τῷ 1763, ἥτο δὲ ἤδη γνωστὸς διὰ τῆς ἐφευρέσεως νέου πυροβόλου ὕψλου καὶ διὰ πονήματος περὶ τῶν ἐν ἐκστρατεία ὀχυρωμάτων. Τότε κατέγινεν εἰς τὴν κατασκευὴν ἀτμολογίας, ἣν ἐκάλει ἀτμοφορτωγῶν, προορίζων αὐτὴν κυρίως εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν πυροβόλων καὶ τοῦ ὕλικου τοῦ πυροβολικοῦ. Ἡ δοκιμὴ ἐγένετο ἐν τῷ πυροβόλῳ τοῦ ἐν Παρισίοις ὀπλοστασίου. Ἡ ἄμαξα ἐκίνησεν, ἀλλ' αἱ κινήσεις αὐτῆς ἦσαν σφοδραὶ καὶ ἄτακτοι, ὥστε κατέστρεψε τοῖχον κατὰ τοῦ ὁποίου συγχάνεις ἐρρίφθη. Ἠρκέσθησαν δὲ εἰς τὴν δοκιμὴν ταύτην, οὐδ' ἐνόησαν τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ στρατηγοῦ Gribeauval, ὁ Cugnot ἔλαβε παρὰ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως σύνταξιν 600 φράγκων, δι' ἧς διετηρήθη μέχρι τῆς Ἐπαναστάσεως, ὅτε ἐστέρηθη αὐτῆς. Ὁ ἀτυχὴς ἐφευρέτης, περιελθὼν τότε εἰς ἄκραν πενίαν, ἔζησεν ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης κυρίας τινὸς τῶν Βρυξελλῶν.

Ὁ Cugnot ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ἐβδομηκόντα ἑννέα ἐτῶν, καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ σιδηροδρόμοι συνεστήθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ.

Καίτοι πολλαὶ αἱ δυσχέρειαι καὶ τὰ παρεμβληθέντα προσκόμματα, οἱ ἄνδρες τῆς προόδου ὑπερίσχυσαν τέλος, αὐτῶν, καὶ ἡ ἀτμολογία εἰσῆλθον εἰς Γαλλίαν.

Τὴν σήμερον διατρέχει τὸν κόσμον δολοκλήρον, δικακεδάζουσα τὰς καταίας προλήψεις καὶ ἐπιδαφιλεύουσα κατὰ τὴν διάβασιν αὐτῆς τὰ εὐεργετήματα τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΡΤΣΟΡ

Ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ ἔκτεναι βιογραφίᾳ τοῦ μακαρίου Χ. Ζιμβρακάκη ὑπὸ τοῦ ἐν Σύρῳ καθηγητοῦ τῶν ἑλληνικῶν κ. Βασιλείου Ψιλᾶκη ἀναγινώσκωμεν περίεργον ἐπισόδιον τοῦ βίου τοῦ προῦρος ἀφ' ἡμῶν μεταστάντος συνταγματάρχου, ὅπερ συνέβη μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ῥασσίου πασσᾶ παρὰ τὰ μεθόρια, ὅπου συνήθησαν ἀμφοτέροι κατὰ διαταγὴν τῶν οἰκείων κυβερνήσεων, ἵνα συνεννοηθῶσι περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀποτελεσματικῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας. Τὴν διήγησιν τοῦ ἐπισοδίου τούτου μεταφέρωμεν ἐνταῦθα αὐτολεξεῖ ἐκ τῆς ἐν λόγῳ βιογραφίας. Σ. τ. Δ.

Βιογραφικὸν ἐπισόδιον

ΤΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΖΙΜΒΡΑΚΑΚΗ

«...Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος, δὲν κρίνω ἄπο σκοποῦ νὰ διηγηθῶ ἐπισόδιον τοῦ βίου τοῦ ἀνδρὸς περίεργον, τὸ ὁποῖον, πόρρω τοῦ νὰ θεωρηθῇ λήρος ἄσκοπος, τούναντίον ἐπιρρωννύει καὶ κρατύνει τὴν περὶ αὐτοῦ ἰδέαν καὶ κρίσιν, ὅτι ἦν αἰείποτε ἐκ παίδων καὶ ἡλικίας νεοκῶς τὰ μάλα βέκτης καὶ δραστήριος, ἐξ οὗ καὶ ἐδημιουργήθη τὸ μέλλον αὐτοῦ καὶ οὐχὶ ἐκ τύχης. Ἄν δέν με ἀπατᾷ ἡ μνήμη, ἐν ἔτει 1871 ἢ 1872 ἡ κυβερνήσις ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὰ κατὰ τὴν δυτι-

κὴν Ἑλλάδα μεθόρια, ἵνα κατὰ τὸν νέον τότε ψηφισθέντα περὶ τελετφόρου τῆς ληστείας καταδιώξω; νόμον συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας. Ἐτύγχανε δὲ τότε διοικῶν τὰς μεθόριους ἐπαρχίας ὁ Ῥασσίου-πασσᾶς, ὁ γνωστὸς καὶ ἐπιβόητος Βασιλάκης, ὁ ἐκ Χίος αἰχμαλώτου καὶ Ὁθωμανοῦ τινος γεννηθεὶς κατὰ τὴν καταστροφὴν τῆς πολυπαθοῦς νήσου. Ἀρῶ οἱ πληρεξούσιοι τῶν δύο κυβερνήσεων ἐπείρανεν τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, ἠρώτησεν ὁ Ῥασσίου-πασσᾶς τὸν Ζιμβρακάκην, ἂν ἦναι ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῶν δύο ἀδελφῶν ἢ ὁ νεώτερος; τοῦ δὲ ἀποκριναμένου, ὅτι εἶνε ὁ πρεσβύτερος, ὑπέλαβεν ὁ πασσᾶς: Γινώσκετε ὅτι εἰς ὑμᾶς ὀφείλω τὴν τε ζωὴν καὶ τὴν προαγωγὴν μου; Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ζιμβρακάκης, ξενισθεὶς ἐπὶ τῷ μυστηρίῳ τούτῳ, ἠρώτησε τίνι τρόπῳ, πότε καὶ ποῦ, ὁ πασσᾶς ἤρξατο διηγούμενος τὰ κατ' αὐτὸν ὡς ἐξῆς:

»Ἐπὶ τῆς ἐπὶ Ὁθωνος, εἶπε, βυαυαρκῆς ἀντιβασιλείας ἐπανακάμπτων ἐσπέραν τινὰ εἰς Ναύπλιον ἔφιππος ἐξ ὑπηρεσίας κατὰ τὸ ἀργολικὸν πεδίον, ἐλύτρωσάς με παῖδα ὄντα ἐκ τῶν χειρῶν δύο Βυαυῶν, οἵτινες, ἐν οἰνοπλήκτῳ καταστάσει διατελοῦντες, κατεδίωκόν με, ἵνα μὲ διαπεράσωμι διὰ τῶν ἀνεσπασμένων ξιφῶν αὐτῶν, ἴσως διότι ἄλλοι εἶχον ἐξοργίσει καὶ ἐξερεθίσαι αὐτούς. Ἐγὼ, ἀπορῶν τότε ποῦ νὰ προσφύγω, περιεπλάκην εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἵππου σου, ἐνῷ οἱ Βυαυοὶ στρατιῶται ἐπέκειντο καὶ ἐφόρμων. Τότε ὑμεῖς, καμφθέντες ἐκ τῶν θρήνων καὶ τῶν ἱκασίῶν μου, ἀφιππέυσατε, καὶ ἀνασπᾶσαντες τὸ ξίφος καὶ ἀμυνόμενοι, ἐξουδετερώσατε δι' ἐπιδεξίων τινῶν σπαθισμῶν τὰς ἐπιθέσεις τῶν κατ' ἐμοῦ μαινομένων, εἴτα δὲ περιορίσαντες αὐτοὺς διὰ τινῶν φιλοδορημάτων, ἐνῷ ἐπέκειντο καὶ καθ' ὑμῶν, μὲ παρεδώκατε, ἐπειγούσης τῆς ὥρας καὶ κλειομένης τῆς πύλης τοῦ φρουρίου, εἰς τινα ξενοδόχον ἐν τῷ ἔξῳ τοῦ Ναυπλίου ξενῶνι τοῦ Καλλέργη, ἵνα τὴν ἐπαύριον ἐπανελθόντες μὲ παραλάβητε. Ἄλλ' ἐγὼ ἄμα τῇ ἡμέρᾳ ἐξῆλθον καὶ συνήντησα τὴν μητέρα μου, ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου δὲν σᾶς εἶδον πλέον, διότι ἐπέμενον ν' ἀπέλθωμεν πρὸς τοὺς ἐν Σύρῳ πρὸς μητρὸς συγγενεῖς καὶ συμπολίτας Χίους, ὑφ' ὧν περιποιηθεῖς καὶ πρὸ πάντων ὑπὸ τοῦ Πρασακάκη καὶ ἐκπαίδευθεῖς ἐν Ἀνδρῶ παρὰ τῷ Θεοφίλῳ Καίρῃ, καὶ ἐν τῷ ἐν Σύρῳ γυμνασίῳ, ἀπῆλθον εἴτα εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἀναζήτησιν τύχης, προσκαλούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, ὑπαλλήλου ὄντος ἐν τῷ ὑπουργείῳ. Ὡστε ὀφείλον ὑμῖν χάριτας ἐπὶ τῇ διασώσει ἐκείνῃ, καὶ ἤδη χαίρω μετὰ τόσου χρόνου πάροδον δυνάμενος νὰ ἐκφράσω πρὸς ὑμᾶς προσωπικῶς τὴν εὐγνωμοσύνην μου, καὶ παρακαλῶ νὰ μὲ προστάξῃτε εἰς ὅ,τι κρίνετέ με ἱκανόν.

»Ὁ Ζιμβρακάκης, προσέχων τὸν νοῦν εἰς τὰ παραδόξα τοῦ πασσᾶ λεγόμενα, ἀνθυπέβαλεν ὅτι,

καὶ ἂν ποτε προσηγήθη ὡς ὁ Ὀθωμανὸς ἔλεγεν, οὐδὲν ἕτερον ἔπραξεν ἢ νὰ προστατεύσῃ ὡς στρατιώτης τῆς πολιτείας τὸν καταπιεζόμενον, καὶ ὅτι ὁ πασσᾶς ὥφειλε μᾶλλον χάριτας εἰς τὸν θεὸν Διόνυσον, ὁ ὁποῖος ὤθησε τοὺς Βαυκαροὺς ἐκείνους νὰ γεινώσιν ὄργανον τῆς εὐτυχίας αὐτοῦ καὶ λαμπρᾶς προαγωγῆς· διότι ἐκ τοῦ κακοῦ ὡς τὰ πολλὰ τίκτεται ἀγαθὸν, ἀλληλενδέτων τούτων ὄντων ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῇ φύσει τῶν πραγμάτων. Οὕτω δὲ περιποιηθεὶς πολὺ καὶ θεραπευθεὶς ὁ Ζιμβρακάκης ὑπὸ τοῦ πασσᾶ, ἀπεχωρίσθη αὐτοῦ, ἵνα μὴ συναντηθῇ αὐτῷ πλέον. Ἀνεπόλησε δὲ πράγματι εἰς τὴν μνήμην του, ὅτι λαβὼν ποτε διαταγὴν ὑπὸ τοῦ φρουράρχου καὶ στρατηγοῦ Ἀλμεΐδα νὰ πορευθῇ εἰς τὸ ἀργολικὸν πεδῖον, ἐνθα ἐστάθμευέ τι ἐκ τῶν ἀτάκτων σωμάτων, καθ' οὗ ἠγέρθησαν παράπονα, ὅτι διασκαννύμενον ἦν ὧλκει τοὺς χωρικοὺς, καὶ ἐπανακάμπτων ἐκ τῆς ἐλεγκτικῆς ἐκείνης ὑπηρεσίας, ἔπραξέ τι παραπλήσιον εἰσερχόμενος εἰς Ναύπλιον δρομαίως, ἀλλ' οὐδὲν πλέον ἐνεθυμεῖτο».

ΡΟΚΦΟΡ

Τὸ εὐτελὲς γαλλικὸν χωρίον Ῥοκφόρ ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς τὸν βασιλεῖα τῶν τυρίων, τὸ ἐξάκουσον Ῥοκφόρ. Τὸ χωρίον Ῥοκφόρ, κείμενον παρὰ τοὺς πρόποδας βραχώδους λόφου διατεταγμένου ὑπὸ βαιθίων χαλαρῶν, ἐφεῦρεν ἐν τοῖς φυσικοῖς ὑπογείοις αὐτοῦ τρόπον μεταποιήσεως τοῦ προστύχου προβατίου τυρίου εἰς προῖον, πρὸς τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἄλλος τρόπος κατασκευῆς δύναται νὰ ἐξισωθῇ. Κατορθοῦται δὲ τοῦτο διὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ τυρίου εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ ψυχροῦ ἀέρος, ὅστις διέρχεται διὰ τῶν ὑπογείων τούτων. Εἰς ἀνακάλυψιν δὲ τῆς διαρκούς αἰτίας τοῦ ψυχροῦ τοῦ ὑπάρχοντος πάντοτε ἐν τοῖς ὑπογείοις, συνετέλεσε βαθεῖα μελέτη τῆς γεωλογικῆς συστάσεως τοῦ Ῥοκφόρ καὶ τῶν γενομένων ἐν αὐτῷ φυσικῶν ἀλλοιώσεων.

Μεγάλῃ καταβύθισι τῶν ἐπάνω τιτανωδῶν στρωμάτων τοῦ ὄρους συνέβη, καταπληρώσασα τὸ ἥμισυ σχεδὸν αὐτοῦ. Οἱ ἀργιλλώδεις ὄγκοι, ἐφ' ὧν ἐπεκάθητο τὰ ἀνωτέρω εἴδη, κατακλυσθέντες ὑπὸ τῶν ὑδάτων καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἑκτασιν, κατέρρευσαν πρὸς τὸ μέρος τῆς κοιλάδος συμπαρασύραντες καὶ τὰ στρώματα ταῦτα. Αἱ κατασυντριβῆσαι στοιβάδες ἀνατραπείσαι καὶ συσσωρευθεῖσαι ἐπ' ἀλλήλας κατὰ πελωρίους ὄγκους, καὶ σχηματίσασαι πολυαίθμιους κοιλότητας, ἀπετέλεσαν νέον ἀνώμαλον ἔδαφος. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους λοιπὸν τούτου ὑπάρχουσι τὰ ὑπόγεια τοῦ Ῥοκφόρ, εἰς τὰ ὁποῖα εἰσβάλλουσιν αἱ βραγὰδες τῶν κοιλοτήτων τούτων.

Εὐκολον εἶνε νὰ ἐξηγήσωμεν τί συμβαίνει ἐν τοῖς ὑπογείοις τούτοις. Ὁ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενος ἀήρ, ψυχρότερος καὶ πυκνότερος τοῦ ἐξωτερικοῦ, κινεῖται ἀδιαλείπτως, κατὰ λόγον τῆς δι-

αφορᾶς ταύτης τῆς θερμοκρασίας. Ἐξερχόμενος δὲ διὰ τῶν κατωτέρων ὁπῶν τῶν ὑπογείων, ἀντικαθίσταται βαθμηδὸν ὑπὸ τοῦ ἐξωθεν εἰσερχομένου θερμότερου ἀέρος διὰ τῶν ἀνωτέρων εἰσομάτων· καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸν δρόμον του τοῦτον ὁ ἀήρ ἐφάπτεται τῶν ὑγρῶν παρειῶν τῶν βράχων καὶ τοῦ ὕδατος, ὅπερ περιέχουσι τὰ ἀργιλλώδη στρώματα, ἀφαιρεῖ μέρος τοῦ ὕδατος τούτου, ἀποβάλλων μέρος τοῦ θερμογόνου του, ὥστε ἐξέρχεται ὀλιγώτερον θερμὸς καὶ πλείοτερον ὑγρὸς, κατὰ λόγον τῆς ἀποστάσεως καὶ τῆς βαθύτητος ἣν διέτρεξε, καὶ τῶν ὑγρῶν ἐπιφανειῶν ὧν ἤψατο. Ἡ δὲ κίνησις αὕτη τοῦ ἀέρος εἶνε κατὰ τοσοῦτον ὀλιγώτερον ζωηρά, καθ' ὅσον ἡ ἐξωτερικὴ θερμοκρασία εἶνε ὑψωμένη. Βεβαίως δὲ τῷ ὄντι ὅτι ὁπότεν πνέῃ νότιος ἄνεμος, τὸ ρεῦμα εἶνε ἥττον ἐπαισθητὸν καὶ μᾶλλον δροσερόν. Ὁ ἀήρ εὗρίσκειται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀραιότερος, ἀφ' ἑτέρου δὲ πυκνότερος, καὶ ἐπειδὴ περιέχει πλείοτερον θερμογόνον κατὰ τὴν εἰσοδὸν του, δύναται νὰ κορεσθῇ μείζονος ποσότητος ὑγρασίας, διερχόμενος τὰς βαθείας ἐκείνας κοιλότητας.

Δὲν εἶνε δὲ τῆς αὐτῆς ἡλικίας πάντα τὰ ὑπόγεια τοῦ Ῥοκφόρ. Ἐν ἀρχῇ ἦσαν ἀκανόνιστοι κοιλάδες, ὧν μόνον ἐχρειάσθη νὰ κανονίσωσι τοὺς τοίχους καὶ τοὺς θόλους. Βραδύτερον θέλοντες νὰ αὐξήσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπογείων, ἀνέσκαψαν τὰς κοιλότητας δι' ἀνθρωπίνων χειρῶν καὶ διὰ τῆς πυρίτιδος. Αἱ βραγὰδες αἱ ἐκβάλλουσιν εἰς τὰ ὑπόγεια ἐπλατύνθησαν καὶ ἡ τέχνη κατάρθωσε νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῶν νέων ὑπογείων τὰ ρεῦματα τοῦ ψυχροῦ ἀέρος καὶ νὰ τὰ γεμίσῃ δι' ἀτμοσφαιρας καταλλήλου εἰς τὴν πρέπουσαν ζύμωσιν τοῦ τυρίου τοῦ Ῥοκφόρ.

Ἡ θερμοκρασία δὲν εἶνε πάντοτε ἀκριβῶς ἡ αὕτη καθ' ἅπαντα τὰ ὑπόγεια, διότι ἄλλων μὲν ἡ θερμοκρασία ὅτε ἀνοίγονται αἱ ὁπαὶ εἶνε πέντε βαθμῶν ἑκατομβάθμου, ἄλλων δὲ μέχρι δέκα. Οἱ δύο οὗτοι ἀριθμοὶ εἶνε τὰ δύο ὅρια τῆς θερμοκρασίας· διότι ἐὰν μὲν ᾗτο κατωτέρα, δὲν θὰ ἐγένετο χημικὴ ἀνάλυσις, ἐὰν δὲ ᾗτο ἀνωτέρα, θὰ συνέβαινε ζύμωσις καλικάκη ἢ δυσώδης.

Ἐκαστον ὑπόγειον διαιρεῖται εἰς πέντε ἄλλεπάλληλα χωρίσματα ἢ πατώματα ἔχοντα ὕψος 2 1/2 μέτρων, καὶ διαιρούμενα εἰς μικρὰ δωμάτια περιέχοντα ἕκαστον θήκην πεντάβαθμον ζυλινὴν πλάτους δύο μέτρων. Εἶνε δὲ αἱ διαστάσεις τῶν δωματίων οὕτω πως ἐρρυθμισμέναι, ὥστε ἡ ἐργαζομένη (διότι γυναῖκες εἶνε αἱ ἐργαζόμεναι) ἀναδύμενα ἐπὶ τῆς ἔδρας τῆς νὰ δύναται εὐκόλως νὰ τοποθετῇ ἢ νὰ λαμβάνῃ τὰ τυρία ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου μέρους τῆς τυροθήκης. Ἡ ἐπὶ τοῦ βράχου στηριζομένη πλευρὰ τοῦ ὑπογείου ἀφίνεται γυμνὴ ὡς καὶ αἱ πλάγαι, ἐὰν τὸ συγχωρῶσιν ἡ φύσις καὶ ἡ διάθεσις τοῦ ἐδάφους. Ἡ δ' ἀντίθετος πρὸς τὸν βράχον πλευρὰ εἶν' ἐκτισμένη τοίχος.

Αἱ ἐργάτιδες διανερμημέναι ἀνὰ τρεῖς ἡ τέσσα-